

Agyonhallgatnák

100 éve született Wass Albert

2008. jan. 8.

Magyar Nemzet

Wass Albert születésének századik évfordulója alkalmából a Kráter Műhely Egyesület ma este 6 órakor kulturális gálaestet szervez a Magyar Kultúra Alapítvány székházában.

Reneszánszát élő írónk népszerűsége régóta zavart okoz a balliberális értelmiség körében.

Wass Albert ugyanis olyan témákról írt, amelyeket ma is szívesen agyonhallgatnának – véli Turcsány Péter író.

Mióta Wass Albert művei újra utat találtak a magyar irodalomban, a balliberális értelmiség körében számos negatív legenda sulykolásával igyekeznek Wass Albert alakját lejáratni. Egy sosem létezett fotográfiára hivatkozva például tényként állították, hogy Wass Albert kezét fogott Hitlerrel, továbbá nyilasnak és nácibarátnak titulálták. Wass Albert sem nyilas, sem nácibarát nem volt, nem szimpatizált a szélsőjobbos eszmékkel. S bár Wass Albert műveinek újbóli népszerűségét az öt támadók igyekeznek úgy beállítani, mintha olvasói egy gyanús ideológia nyomán kedvelnék írásait, a valóság egészen más.

– Wass Albertet nemcsak a második világháború után, hanem előtte is sokáig agyonhallgatták. Regényeiben olyan témákat vetett fel, amelyek nemcsak a szocializmus ideje alatt, hanem korábban is feszegették a határokat. Ilyen volt többek között a Trianon előtti magyarság hibáinak számbavétele is – véli Turcsány Péter író. Wass Albert teljes életművének a kiadója, a Kráter Műhely Egyesület elnöke szerint az író reneszánszának azonban több oka is van. – Wass Albert tudatos íróként, Kuncz Aladár és Bánffy Miklós nyomdokain elegáns, kicsit franciás stílusával eltér a megszokott irodalomtól. Megfogja az olvasót az is, hogy Wass Albert sok kérdésben és sok műfajban otthonosan mozgott, ábrázolásai realisták, írásait áthatja ember- és népszerűsége. Ugyanakkor, mint minden nagy egyéniség, képes mindenkit megragadni a lelkiismereténél. Ezzel nemcsak újbóli népszerűsége magyarázható, hanem az is, miért támadják. Feltehetőleg tartanak a nemzeti érzelmektől, a transzszilvanizmus feléledésétől, félnek a különböző szociálélektani események lehetőségétől, s ezért nem szeretnék, hogy Wass Albertet új Jókai-ként tiszteljék. Aki pedig mára olyan nemzeti jelképünk lett, mint Walesben Dylan Thomas író, költő. Wass Albert írói jelentőségére valószínűleg Czine Mihály irodalomtörténész tudna hitelesen rámutatni, ha köztünk volna.

Wass támadói érveik alátámasztására olykor áttételesen hivatkoznak arra a koncepció perre, amely Wass Albertet és apját Romániában háborús bűnössé nyilvánította és halálra ítélte, s az ítélet a mai napig érvényben van. Az író 1940 januárjában, még az abban az évben, augusztus 30-án megszületett második bécsi döntés előtt kapott Baumgarten-díjat, ami cáfolja a szélsőséges kurzusíró vádját. Emigrációja után pedig a floridai egyetemen taníthatott. Ám nemcsak a szigorú amerikai átvilágítás eredménye, hanem több romániai dokumentum is bizonyíthatná az író ártatlanságát. A tavaly kezdeményezett perújrafelvételt azonban elutasították a román hatóságok. – Wass Albert egy kommunista diktatúra koncepció perének erkölcsi áldozata. Ezt a szégyent valószínűleg már csak Strasbourgban a per semmissé tétele orvosolhatná – véli Turcsány Péter. Ahhoz azonban, hogy ez ügyben a magyar külpolitika lépéseket tehessen, feltétel volna, hogy Wass Albert állampolgárságát rendkívüli módon, posztumusz honosítsa a magyar állam. Az író ugyanis még életében csak egy évre kapta meg az állampolgárságát igazoló okiratot, a visszahonosításra szóló okmányt nem kapta meg.

Tölgyesi Gábor